

ارزیابی عوامل کالبدی مؤثر بر توسعه صنعت گردشگری منطقه سیستان با استفاده از مدل سیستم استنتاج فازی (FIS)

غلامعلی خمر^۱، زهراسرابندی^{۲*}، سعیده راز^۳، فاطمه نعمتی نژاد^۴

۱: استادیار جغرافیا و برنامه ریزی شهری، گروه جغرافیای دانشگاه زابل (ah.khammar@gmail.com)

۲: دانشجوی کارشناسی ارشد گروه جغرافیا و برنامه ریزی شهری دانشگاه زابل (sarabandi۱۹۸۷@gmail.com)

۳: دانشجوی کارشناسی ارشد گروه جغرافیا و برنامه ریزی شهری دانشگاه زابل.

۴: دانشجوی کارشناسی ارشد گروه جغرافیا و برنامه ریزی شهری دانشگاه زابل (fatemeh.nematinezhad@gmail.com)

چکیده:

گردشگری صنعتی است که توسعه آن نیازمند شناخت و آگاهی کافی از مسائل و عامل مؤثر اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی در هر منطقه است. منطقه سیستان در شرق کشور به دلیل برخورداری از جاذبه‌های گردشگری، در صورت مدیریت بهینه این صنعت می‌تواند سبب توسعه قریب بر شش شهرستان بزرگ و کوچک و حتی توسعه منطقه شرق کشور شود. این منطقه با دارا بودن جاذبه‌های متعدد گردشگری طبیعی، تاریخی و انسانی می‌تواند با مدیریت و برنامه‌ریزی صحیح به قطب گردشگری در سطح منطقه تبدیل و به‌عنوان یکی از محورهای مهم اکو توریسم کشور مطرح شود. در این راستا هدف از انجام این پژوهش، ارزیابی و اولویت‌بندی عوامل کالبدی مؤثر بر توسعه گردشگری سیستان و اندازه‌گیری وضعیت شهرستان‌های مختلف این منطقه در زمینه شاخص‌های کالبدی مؤثر در صنعت گردشگری منطقه سیستان است. نوع تحقیق کاربردی - توسعه‌ای و روش تحقیق توصیفی - تحلیلی است که با استفاده از مدل سیستم استنتاج فازی (FIS) در محیط متلب صورت گرفته است. در این تحقیق درمجموع تقریباً از ۳۰ شاخص کالبدی تقلیل‌یافته گردشگری به دو عامل تسهیلات گردشگری (شامل آژانس‌های گردشگری، امکانات تفریحی و تبلیغات و بازاریابی) و زیرساخت گردشگری (شامل حمل‌ونقل، زیرساخت ارتباطی و زیرساخت فرهنگی) برای مقطع زمانی ۱۳۹۵ استفاده شده است. تجزیه و تحلیل‌های مربوط به تمام مراحل پژوهش بخصوص تعریف شاخص‌ها، انتخاب توابع عضویت مربوطه، تشکیل پایگاه داده‌ها، قانون‌سازی و درنهایت خروجی گرفتن از داده‌ها در محیط متلب انجام شده است. پس از تجزیه و تحلیل داده‌ها به‌وسیله این مدل نتایج به‌دست‌آمده بیانگر این واقعیت است که مدل سیستم استنتاج فازی با تکیه بر پایگاه دانش و استنتاجات گام‌به‌گام مربوطه مدل مناسبی برای تشریح جزئیات مربوط به شاخص‌های اولیه و ثانویه و درنهایت برآورد میزان توسعه صنعت گردشگری منطقه سیستان می‌باشد. همچنین نشان می‌دهد که شهرستان‌های ۵ گانه موردبررسی، در زمینه زیرساخت‌های کالبدی مربوط به صنعت گردشگری در وضعیت مناسبی به سر نمی‌برد و در بین آن‌ها شهرستان زابل با کسب وزن ۰.۲۳ در زمینه گردشگری در وضعیت بهتری به سر می‌برد که البته این مقدار در مقایسه با استانداردهای موجود در کشور توسعه قابل ملاحظه‌ای نیست. درنهایت پیشنهادهایی به‌منظور بهبود صنعت گردشگری منطقه سیستان ارائه شده است.

واژه های کلیدی: گردشگری، سیستان، زیرساخت، سیستم استنتاج فازی